

Dodjela Godišnje nagrade *Elza Kučera* Zagreb, 22. listopada 2024. Izvještaj

U Velikoj dvorani Instituta za filozofiju 22. listopada 2024. godine održana je prva dodjela Godišnje nagrade *Elza Kučera* koja se dodjeljuje za najbolji znanstveni rad o filozofkinjama objavljen u 2023. godini na hrvatskom ili stranom jeziku u domaćim ili stranim publikacijama. Nagradu *Elza Kučera* pokrenuli su dr. sc. Luka Boršić i dr. sc. Ivana Skuhala Karasman kao dio projekta *Hrvatske filozofkinje* u sklopu Centra za istraživanje žena u filozofiji (CIŽUF) koji djeluje pri Institutu za filozofiju. Povjerenstvo za dodjelu nagrade radilo je u sastavu: dr. sc. Ana Maskalan, viša znanstvena suradnica na Institutu za društvena istraživanja, dr. sc. Ivana Skuhala Karasman, znanstvena savjetnica na Institutu za filozofiju i dr. sc. Luka Boršić, znanstveni savjetnik i ravnatelj Instituta za filozofiju.

Luka Boršić, kao ravnatelj Instituta i jedan od pokretača nagrade *Elza Kučera*, otvorio je svečanost i ukratko objasnio značaj ove nagrade. Pritom se zahvalio Ivani Skuhala Karasman, koja je ovu nagradu osmislila. Zatim je naglasio da smatra, zajedno s Ivanom Skuhala Karasman, kako je ova nagrada prije svega potrebna da bi se priznao rad filozofkinja i da bi se vrata filozofije, koja je kod nas još uvijek pretežito muška djelatnost, otvorila ženama. Stoga će se svake godine nagrada dodjeljivati iznimnim filozofkinjama. Zaključno je napomenuo da je nagrada simbolično nazvana po našoj prvoj doktorici filozofije, koja je i sama bila marginalizirana i nije radila u svojoj struci.

Nagrada *Elza Kučera* dodijeljena je dr. sc. Ankici Čakardić, izvanrednoj profesorici na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, za članak »The Marxism of Rosa Luxemburg: The Unity of the Concrete Totality and Historical Reality« koji je objavljen u časopisu *Dissonância*.

Osim glavne nagrade, povjerenstvo je odlučilo dodijeliti dodatno priznanje i pohvalu. Tako je priznanje za životno djelo, u vidu velikog doprinosa istraživanja žena u filozofiji i promoviranju feminizma kao filozofije, dobila dr. sc. Nadežda Čačinović, profesorica emerita na Filozofskom Fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Posebnu pohvalu dobila je Nika Šintiće za članak naslovljen »Emancipacijom žene do emancipacije čovjeka: nekoliko bilješki o marksizmu i feminizmu Blaženke Despot« koji je objavljen u *Prilozima za istraživanje hrvatske filozofske baštine*.

Nakon dodjela nagrade Ankica Čakardić održala je govor u kojem se osvrnula na situaciju žena u filozofiji i svoj članak o Rosi Luxemburg. Čakardić se prvo zahvalila Ivani Skuhala Karasman i Luki Boršiću na nagradi i kontinuiranom radu na istraživanju žena u filozofiji u sklopu Centra za istraživanje žena u filozofiji pri Institutu za filozofiju. Isto tako je napomenula da joj velika čast dobiti nagradu uz profesoricu Nadeždu Čaćinović koja je dala veliki doprinos filozofiji i filozofsko-rodnoj problematici i pohvalila je mladu kolegicu Niku Šintić. Za samu nagradu Čakardić je ustvrdila da nas svojim nazivom upućuje na činjenicu kako još uvijek postoji puno »Elza Kučera«, odnosno zanemarenih i prešućenih filozofkinja koje se tek trebaju otkriti. Tako nas, napomenula je Čakardić, ova nagrada također navodi da se ne bavimo isključivo filozofskim kanonom, nego da istražimo marginalizirane misli, filozofkinje i probleme. No, prema Čakardić važno je da se time ne isključuje značaj filozofskog kanona, već se on obogaćuje i to je način na koji bi se trebalo pristupati filozofiji roda. Stoga je Čakardić istaknula da se promišljanjem roda u okviru filozofije roda i feminističke epistemologije nastoje isključiti maskulinističke predrasude i ponovno promisliti relacija subjekt-objekt. Iako su ti problemi na najvišoj razini apstrakcije, zaključila je Čakardić, njihova promišljanje proizlazi iz nužnosti zbilje u kojoj su žene još uvijek marginalizirane i na području filozofije se uvijek moraju dodatno izboriti za svoje mjesto u odnosu na svoje muške kolege. Zatim se osvrnula na svoj rad o Rosi Luxemburg, ukratko opisujući njenu biografiju i filozofski doprinos. Svrha rada Ankice Čakardić zato je bila prikazivanje originalne misli Rose Luxemburg, koja je s jedna strane bila marginalizirana zbog svoje marksističke kritike kapitalizma, a među marksistima zbog kritike Marxa. Čakardić je stoga, usprkos tome što Luxemburg nije ostavila opširno filozofsko djelo u akademskom smislu ili »filozofske bilježnice«, prikazala njen originalan doprinos filozofiji. Analiziravši brojne članke i eseje Rose Luxemburg, Čakardić je pokazala da se originalnost misli Rose Luxemburg krije u njenoj prostornoj kritici Marxova poimanja kapitala, iz koje nastaje njena »dijalektika prostornosti« bliska suvremenim postkolonijalnim studijima. Ono što je također značajno, zaključila je Čakardić, je isticanje i analiza utjecaja hegelijanske dijalektike Rose Luxemburg, bez koje je smatrala da Marxove kritičke misli ne bi bilo.

Time je zaključena prva dodjela Godišnje nagrade *Elza Kučera*, kojom je obilježen rad naših vrhunskih filozofkinja i kojom se nastoji otvoriti put budućim generacijama filozofkinja.